

ԷԿՈՒՄԵՆԻԿ ԿՅԱՆՔ

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՀԱՄԱԶՄՈՒՆՔՆԵՐԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆԸ

Սույն թվականի մայիսի 15-20-ին Ռումինիայի Սիբիու (Ֆերմանշտադ) քաղաքում, որը գտնվում է Բուխարեստից 272 կմ հեռավորության վրա, տեղի ունեցավ մարդու իրավունքների և կրոնական համոզմունքների փոխհարաբերությանը նվիրված էկումենիկ համաժողով:

Ժողովին Չայ եկեղեցու կողմից, Վեհափառ Չայրապետի օրհնությամբ և Կաթողիկոսական Ընդհանուր Փոխանորդ Տ. Գարեգին արքեպս. Ներսիսյանի կաթողությունամբ, մասնակցում էր Միջեկեղեցական բաժնի քարտուղար Մամիկոն սրկ. Ավետիսյանը:

Սեմինարը կամ համագործակցությունը կազմակերպվել էր Լյութերական Միջազգային Ֆեդերացիայի - ԼՄՖ (Lutheran World Federation - LWF) և Եվրոպական եկեղեցիների Կոնֆերենցիայի - ԵԵԿ (Conference of European Churches - CEC) կողմից՝ նվիրված լինելով այն հարցին, թե մարդու իրավունքների պաշտպանությունը ինչպես է հարաբերակցվում քրիստոնեական հավատքի և եկեղեցական ավանդական ըմբռնումների հետ:

Այս սեմինարը ԼՄՖ-ի կողմից կազմակերպված հերթական՝ 5-րդ միջոցառումն էր մարդու իրավունքների ասպարեզում: Իսկ ԵԵԿ համար՝ 2-րդը, որին մասնակցեցին Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի մեծամասամբ նախկին խորհրդային Միության երկրների ու եկեղեցիների ներկայացուցիչներ:

Սեմինարին հրավիրված էին 28 մասնակիցներ Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի 12 երկրների 21 տարբեր եկեղեցիներից և դավանանքներից: Պատվիրակները հյուրընկալվել էին Ռումինիայի Ավետարանական եկեղեցու և Ռումինիայի եկեղեցիների էկումենիկ ընկերության (AIDROM) կողմից, որը գլխավորում է Պրն. Չերեբերտ Չ. Չոֆմանը:

Մայիսի 15-ին, առավոտյան, հանդիսավոր կերպով և մասնավոր աղոթքով բացվեց ժողովը Լյութերական-Ավետարանական մի եկեղեցու մեջ, որի պաշտոնական բացումով և ողջույնի խոսքով հանդես եկավ Ռումինիայի Ավետարանական եկեղեցու պետ Քրիստոֆ Եպիսկոպոս Քլայնը: Այնուհետև, հյուրերը եկեղեցուց շարժվեցին դեպի քաղաքի կենտրոնական հյուրանոց, որի առաջին հարկի ընդարձակ նիստերի հատուկ դահլիճում պիտի տեղի ունենար սեմինարը: Ժողովը նախագահում էին ԵԵԿ-ի «Եկեղեցի և Ընկերություն» գրասենյակից Պատվելի Ռուդիգեր Նոլլը և ԼՄՖ-ի «Մարդու իրավունքներ և Միջազգային Գործեր» գրասենյակից փաստաբան Պրն. Պիտեր Պրուվլը, որին իբրև քարտուղարուհի օժանդակում էր Տիկ. Շիլա Ֆրիդլին:

Սեմինարի ընթացքում դասախոսություններն ու քննարկումները կատարվում էին հիմնականում անգլերեն կամ գերմաներեն լեզուներով՝ միաժամանակ ապահովվելով համապատասխան թարգմանությամբ և անհրաժեշտ գրականությամբ: Պետք է ասել, որ ժողովը կազմակերպված էր

բարձր մակարդակով և մեծ հետաքրքրությամբ, քանի որ յուրաքանչյուր պատվիրակ անմիջական մասնակցություն էր ունենում ինչպես աղոթքներին և դասախոսություններին, այնպես էլ քննարկումների ընթացքում ազատորեն արտահայտում էր իր անհատական կարծիքը: Այնպես որ, ժողովի բարեհաջող ընթացքն ու բուն նպատակին հասնելու երաշխիքը մի տեսակ պայմանավորված էր յուրաքանչյուր մասնակցի ոչ կրավորական կեցվածքով, որից գոհ էին բոլոր ներկայները: Երկրորդ օրը համաժողովի նախագահության կողմից առաջարկվեց և ընդունվեց Մամիկոն սրկ. Ավետիսյանի և Պատվելի Յուլիանա Սնա Բուի (Ռումինիայի Բարեկարգված Եկեղեցու ներկայացուցիչ) թեկնածությունը՝ ընդգրկվելու Դեկավարող Կոմիտեի (Steering Committee) կազմում, և երկուսով իբրև ժողովի խոսնակ կամ վարիչ (Moderator) երկու օր փոխնիփոխ վարեցին սեմինարը:

Ժողովը նվիրված էր մարդու իրավունքների հարցին, որի համատեքստում «Արդարություն Չանուն Ազգային, Էթնիկ և Կրոնական Փոքրամասնությանց» խորագրի ներքո մեկշաբաթյա դասախոսությունների, զանազան միջազգային կազմակերպությունների, հաստատությունների ու ինստիտուտների ծանուցող-ելույթների, ինչպես նաև՝ ընդհանուր և փոքր խմբակային քննարկումների ու վիճաբանության արդյունքում առանձնացվեցին և հստակեցվեցին Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի փոքրամասնություններին վերաբերող կրոնական, պետական, սոցիալական խնդիրները, որոնք անշուշտ դիտարկվեցին ու մշակվեցին նաև իրավական և օրենսդրական տեսանկյունից: Փոքրամասնություններին հուզող հիմնական խնդիրը տվյալ երկրում տիրող թե՛ ազգային և թե՛ կրոնական խտրականությունն է, որ ՄԱԿ-ի գրասենյակի Սարդու Իրավունքների Չամընդհանուր Չոչակագրի տեսանկյունից մարդու իրավունքների ոտնահարում է համարվում: Այլ խոսքով, փոքրամասնություններն իրենց շահերն էին եկել պաշտպանելու՝ միջազգային բարձր ատյաններում լսելի դառնալու համար:

Մամիկոն սարկավազը, որպես Չայաստանում գերակշիռ մեծամասնություն կազմող Չայ Առաքելական Եկեղեցու ներկայացուցիչ, խոսքի հիմնական շեշտը դրեց մեր ժողովրդի սոցիալական խնդիրների վրա՝ գործազրկություն, ցածր և ոչ կանոնավոր կերպով բաշխվող թոշակներ և աշխատավարձեր, թափառաշրջիկ երեխաների շահագործում՝ հայտարարելով, որ չկա Չայ Եկեղեցի առանց հայ ժողովրդի և ընդհակառակը: Զննարկումների ժամանակ Չայ Եկեղեցու սպասավորը բացասական գնահատեց Չայաստանում աղանդավորական խմբակցությունների վարած մարդոգրական (Proselytism) քաղաքականությունը՝ ընդգծելով նաև, որ Չայ Եկեղեցին, իբրև Մայր Եկեղեցի, քրիստոնեական հանդուրժողականություն է ցուցաբերում կրոնական փոքրամասնությունների հանդեպ:

Լսելի է այն փաստը, որ այս ժողովում Ուղղափառ Եկեղեցուց մասնակցում էին միայն երեք ներկայացուցիչներ՝ Չայր Աուրել Նայը՝ Ռումինիայի Ուղղափառ Եկեղեցուց, Օր. Էլենա Իվանովան՝ Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցու Սոսկվայի Պատրիարքարանից, և Մամիկոն սրկ. Ավետիսյանը՝ Չայ Եկեղեցուց, որով պարզ է դառնում, որ Ուղղափառ մեծամասնությունը իր հերթին փոքրամասնություն էր կազմում ժողովի ընթացքում:

Բուն համաժողովից բացի հրավիրված մասնակիցները հնարավորություն ունեցան նաև շրջելու Սիբիու քաղաքի շրջակայքի վանքերն ու եկեղեցիները, հաճույքն ունեցան ճաշի հրավիրվելու գյուղական փոքրիկ համայնքի մեկ հյուրասեր ընտանիքում, ուր սիրալիկ կերպով հյուրերին ընդունեցին իրենց ազգային կերակուրներով, տարազով, երգ ու պարով:

Տրանսիլվանիա մարզի Սիբիու քաղաքը, բազմած Կարպատյան լեռնաշղթայի գոլտրիկ լանջերին, հայտնի էին էկումենիկ կենտրոն է Ռումինիայի տարածքում, որի նախկին Դերմանշտադ անվանումն ու գերմանական-գոթական մշակույթի ճարտարապետական ոճն իսկ վկայում են, որ այս քաղաքը եղել է էին գերմանական գաղութ: Վերջին տարիներին բազում գերմանացիներ թողել են իրենց տները և գաղթել Գերմանիա: Այստեղ էր գտնվում Լյութերական-Ավետարանական եկեղեցու կենտրոն-առաջնորդարանը, որտեղ էլ սեմինարի բոլոր մասնակիցները Քրիստոֆ Եպիսկոպոս Զլայնի կողմից պաշտոնական ճաշկերույթի հրավիրվեցին: Նա իր ողջույնի խոսքում նշեց, որ առաջին անգամն է այսպիսի մեծաթիվ էկումենիկ հյուրեր ընդունում իր հարկից ներս և շատ ուրախ է այդ պատեհության համար: Գաշկերույթին ներկա էին նաև բարձրաստիճան հոգևորականներ և պաշտոնատար այլ անձինք:

Զնայած ժողովը ուսուցողական բնույթ էր կրում, բայց, այնուհանդերձ, շատ օգտակար էր ինքնաճանաչման, ինքնահաստատման, էկումենիկ փորձառության և մանավանդ նոր կապեր ու ծանոթություններ ստեղծելու տեսանկյունից:

Սեկշաբաթյա քննարկումների արդյունքում ի մի-բերվեց և կազմվեց մեկ ընդհանուր նախագիծ, որն արտացոլում էր Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի երկրներում մարդու իրավունքներին վերաբերող էական հիմնախնդիրներն ու հարցերը:

Ժողովի ընթացքում տրամադրվեց երկու հրավեր էկումենիկ այլ երիտասարդական միջոցառումների մասնակցելու, որը հանձնվեց Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Սիջեկեղեցական բաժնի գրասենյակին:

Ժողովից հետո Մամիկոն սրկ. Էվետիսյանը առիթ ունեցավ երեք օր հյուրընկալվելու Բուխարեստի Դայոց Առաջնորդարանում՝ թեմակալ առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Տիրայր Արքեպիսկոպոս Մարտիկյանի հայրական խնամքի ներքո: Մայիսի 23-ին, կիրակի օրը, Բուխարեստի Սբ. Դրեշտակապետաց առաջնորդանիստ եկեղեցում մասնակցեց առավոտյան ժամերգության, անդաստանին և իբրև սարկավագ Ավետարան կարդաց և վերաբերում կատարեց Սուրբ և Անմահ Պատարագի ժամանակ և վերջում մասնակցեց հոգեհանգստյան արարողության: Սեր մասնավոր շնորհակալությունն ենք հայտնում նաև Դոգեշնորհ Տ. Ջարեհ ծ. վրդ. Պարոնյանին, Արժանապատիվ Տ. Եզրաս քին. Բոգդանին և Ռադու սարկավագին՝ իրենց եղբայրական ջերմ ու ազնիվ հոգատարության և վերաբերմունքի համար, որոնց շնորհիվ կարողացանք ծանոթանալ Ռումինահայ համայնքի պատմական անցյալին և այսօրվա եկեղեցական կյանքին:

ՄԱՄԻԿՈՆ ՍՐԿ. ԷՎԵՏԻՍՅԱՆ

Սիջեկեղեցական բաժնի քարտուղար